תורה אור

*ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ: ועולא אמר אף שוחטין וזורקין על טמא שרץ. לרב מאי שנא טבול יום דחזי לאורתא, טמא שרץ נמי חזי לאורתא? מחוסר טבילה, טבול יום נמי מחוסר הערב שמש? *שמשא ממילא ערבא, מחוסר כפורים נמי הא מחוסר כפרה? שכינו בידו, טמא שרץ נמי הרי מקוה לפניו? דילמא פשע, אי הכי מחוסר כפורים נמי דילמא פשע? כגון דמסרינהו לב"ד וכדרב שמעיה *דאמר חזקה אין ב"ד של כהנים עומדין משם עד שיכלו מעות שבשופרות, ולרב מדאורייתא מיחזא חזי ורבנן הוא דגזרו ביה (א) (אלמה) אמר רב *מטמאין אחד מהן בשרץ? אלא לרב מדאורייתא נמי לא חזי דכתיב °איש איש כי יהיה טמא לנפש *מי לא עסקינן שחל שביעי שלו להיות בערב הפסח דהיינו טומאת שרץ ואמר רחמנא נידחי, וכי תימא ממאי דהכי? סבר לה כרבי יצחק *דאמר טמאי מת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב הפסח שנאמר °ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא: ביום ההוא הוא דאינן יכולין לעשות אבל למחר יכולין לעשות ואמר רחמנא נדחו, תנן זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי מאי לאו דלא טביל ושמע מינה שוחטין וזורקין על טמא שרץ, לא, דטביל. אי דטביל מאי קמ"ל? הא קמ"ל דאע"ג דמחוסר הערב השמש קמ"ל דשמשא ממילא ערבא, הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא ראה שלש ראיות שוחטין עליו בשמיני אי אמרת בשלמא זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי דטביל, איצטריך, סד"א ראה שתי ראיות בשביעי הוא דלא מחוסר מעשה אבל ראה שלש בשמיני דמחוסר מעשה, מחוסר כפרה לא, קמ"ל דאע"ג דמחוסר כפרה שוחטין וזורקין עילויה, אלא אי אמרת ראה שתי ראיות בשביעי דלא טביל, ראה שלש בשמיני למה לי השתא יש לומר ראה שתי ראיות בשביעי דלא טביל דטמא מעליא הוא, שחטינן וזרקינן עילויה, ראה שלש בשמיני דטביל ליה בשביעי דקלישא טומאה לא כ"ש דשחטינן וזרקינן עילויה, אלא לאו ש"מ ראה שתי ראיות בשביעי דשחטינן עילויה דטביל. *לא לעולם אימא לך דלא טביל ואיצטריך, ס"ד אמינא בשביעי הוא דבידו לתקן אבל בשמיני דאין בידו להקריב קרבן אימא פשעי ביה כהנים קמ"ל כדרב שמעיה:

והזבה שוחטין וכו': תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה הזבה שוחטין עליה בשביעי שלה אמר ליה זבה בשביעי שלה מי חזיא, אפילו למאן דאמר שוחטין וזורקין על טמא שרץ הנ"מ טמא שרץ דחזי לאורתא האי עד למחר דמתיא כפרה לא חזיא? אימא בשמיני, פשיטא? מהו דתימא כיון דמחסרא כפרה לא, קמ"ל כדרב שמעיה, רבינא אמר נדה תנא קמיה והנדה שוחטין עליה בשביעי א"ל נדה בשביעי מי חזיא, אפי' למאן דאמר שוחטין וזורקין על טמא שרץ דחזי לאורתא (ב) נדה לאורתא דשביעי הוא דטבלה עד שמיני דעבדה הערב שמש לא חזיא? אלא אימא בשמיני פשיטא השתא ומה זבה דמיחסרא כפרה שוחטין וזורקין עליה בשמיני, נדה דלא מיחסרא כפרה צריכה למימר דשחטינן וזרקינן עלה? נדה איצטריכא ליה הא קא משמע לן בשמיני אין בשביעי לא *כדתניא כל חייבי טבילות טבילתן ביום, נדה ויולדת טבילתן בלילה דתניא יכול תהא טובלת מבעוד יום תלמוד לומר °שבעת ימים תהיה בנדתה תהא בנדתה כל שבעה ויולדת איתקש לנדה: **מתני'** האונן והמפקח

ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ · ואע"פ שבידו לטבול היום וטעמא מפרש לקמיה : **פשע** · ולא טביל : **משם** · מן העזרה : **שבשופרות** · שופר היה שם שכתוב עליו קינין *ואשה שיש עליה לידה וכן כל מחוסרי כפרה מביאין מעות ונותנין לתוכו ודמי הקינין קלובין היו ואוכלים בקדש לערב וסומכין על חזקת בית דין של כהנים שאין עומדין משם עד שיכלו כל מעות אותו שופר כדי שלא*) יאכלו מחוסרי כפרה בקדשים : **מחוסרי כפרה** · זב וזבה ומצורעת ויולדת: **ופרכינן ורב דאמר**. שמא פשע אלמא מדאורייתא מיחזא חזי טמא שרץ לשחוט עליו ומשום דילמא פשע גזרו ביה רבנן : **והאמר רב** · בכילד צולין היו ישראל מחצה טהורין ומחצה טמאין מטמאים אחד מהן בשרץ להכריע רוב ציבור לטומאה ואי מדאורייתא חזי היאך הוא מכריעם לטומאה דהיינו טמא שרץ דחזי למטבל : **וממאי דהכי** · דילמא מדכתיב טמא לנפש ולא כתיב טמא שרץ שמע מינה טמא מת שאינו ראוי לערב קאמר : **סבר לה כרבי יצחק דאמר** · בספרי אותן אנשים שבפסח מדבר שהיו טמאין לנפש אדם טמאי מת מצוה היו שחל שביעי כו' : **מאי לאו דלא טביל** · וקשיא לרב: **הא קא משמע לן דאף על גב דמחוסר הערב שמש דשמשא ממילא ערבא**· ולא הוי כמחוסר מעשה : **הכי נמי מסתברא** · דלאטבול קאי מדאצטריך למיתנא סיפא דשוחטין על מחוסר כפורים אי אמרת בשלמא רישא לא אשמעי' [אלא] טבול יום אצטריך למיתנא סיפא לאשמעי' דשוחטין על מחוסר כפורים ס"ד אמינא האי מחוסר מעשה חשיב ליה קא משמע לן דשרי ובמסרו לב"ד של כהנים כדאמרן : **אלא אי אמרת כו' יש בידו לתקן** · לטבול אבל מחוסר כפרה אין בידו לתקן אלא ביד כהן : **זבה טבילתה ביום שביעי** · דכתיב (ויקרא טו) וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר אחר מעשה תטהר כיון דסיימה לה ספירה תטהר ובתחלת היום עבדה לה ספירה אבל נדה דאורייתא שאינה סופרת נקיים אלא שבעה עם ימי ראייתה אינה טובלת עד לאחר שקיעת החמה של שביעי והערב שמש בדידה לא הוי עד למחר : **בשביעי לא** · משום דלא חזיא לאורתא משום הערב שמש : **תהא** · יתירה דריש : **ויולדת איתקש לנדה** · דכתיב (שם יב) כימי נדת דותה תטמא: **מתני' האונן** · שמתו מוטל לפניו כדאמרי' בשחיטת קדשים בפרק טבול יום (זבחים דף ק:) איזהו אונן כל זמן שלא נקבר : והמפקח

מחוסר טבילה · ואף על גב דמחוסר כפרה נמי צריך טבילה כדתנן בפ' חומר בקודש (חגיגה דף כא·) האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקודש אינו אלא מדרבנן כדמוכח התם ועוד דההיא טבילה לא בעי הערב שמש ולא שייך התם דילמא פשע :

עד שיכלו כל המעות שבשופר · הקשה ריב"א הא אי אפשר שלא יהא מעורב בכל קן וקן ממעות שתי נשים ואפי' למאן דאמר יש ברירה כי האי גוונא לא שייך למימר דהכן סהדי שנתערבו ואי הוה אמרינן שמכל מעות שבשופר קונה קינין יחד מאדם א' הוה אתי שפיר אבל לישנא דעד שיכלו לא משמע הכי ונראה לר"י דכל אחת היתה צוררת מעותיה ונותנת בשופר: **מי** לא עסקינן שחל שביעי שלו להיות בערב הפסח · ואם תאמר ואפילו טבל נמי לא ישחטו עליו מהאי טעמא וי"ל כי יהיה טמא כתיב והאי קלישא טומאתיה :

שחל שביעי שלו · אבל ששי שלו ליכא למימר מדכתיב ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא הא למחר היו יכולים לעשות ולשחוט הן עצמן בלא שליחות מדלא כתיב ולא יכלו לאכול אי נמי דייק מביום ההוא דמיותר ואי בששי הוא לישתוק מיניה ואם תאמר למה אמר להם לדחות לפסח שני יטבלו בו ביום וישחטו עליהם ויש לומר דשמא כן עשו ובשעה ששאלו לא טבלו עדיין ואמר להו משה אם לא תטבלו היום תדחו לפסח שני :

בשמיני פשיטא · אמתניתין דקתני זב שוחטים עליו בשמיני ליכא למיפרך פשיטא דמצי למימר דקתני לה אגב רישא דזב שראה שתי ראיות ושומרת יום כנגד יום שוחטין עליה ולא חיישינן שמא תראה ותסתור : **האונן** · כגון שמת לו מת אחר חצות שכבר חל עליו חיוב פסח אבל קודם חצות חל עליו אנינות כדאמר במי שהיה טמא (לקמן דף צח·) :

שהיה

א מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה יב ופ"ו מהלכות ק"פ הלכה א סמג שם :

לד ב שם הלכה ד :

לה ג שם הלכה ג :

לו ד שם הלכה ג :

לז ה מיי' פ"א מהלכות מקואות הלכה ו ופרק ג מהלכות שביתת עשור הלכה ג ופ"ד מהל' איסורי ביאה הלכה ו סמג עשין רמג טוש"ע או"ח סימן תקנד סעיף ח* וסימן תרי"ג סעיף יא* וטוש"ע יו"ד סימן קצ"ז סעיף ג וסימן קפח סעיף ה* [רב אלפס שבועות פ"ב דף רנב וברא"ש הלכות מקואות סימן לו] :

לח ו מיי' פ"ו מהלכות ק"פ הלכה ט :

נושא
מח' רב ועולא
אי שוחטין וזורקין על טמא שרץ

רבינו חננאל

שוחטין וזורקין על טבול יום דאע"ג דמחוס' ערב שמש שמשא ממילא ערבא ועל מחוסר כפרה בשמסר קינו לב"ד של כהנים ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ חיישינן אף על פי שמקוה לפניו דילמא פשע ולא טבל דייקי' מינה מדקאמר דילמא פשע מכלל דמדאורייתא חזו ומשום דילמא פשע אמר רב אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אלמ' אמר רב מטמאין אחד מהן בשרץ ועושין הפסח בטומאה והא טמא שרץ מדאוריי' טהור מעליא הוא אלא לרב טמא שרץ מדאוריי' נמי לא חזי מאי טעמא גמר לה מטמא שחל שביעי שלו להיות בערב הפסח דאע"ג דבערב ראוי הוא כיון דהשתא לא חזי נדחה מהאי קרא דכתיב ולא יכלו לעשו' הפסח ביום ההוא ביום ההוא אינן יכולין לעשו' הפסח אבל למחר יכולין לעשות ונדחו לפסח שני כן נמי טמא שרץ ואקשי' עליה מדתנן זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי הנה זב בשביעי שלו כטמא שרץ הוא וקתני שוחטין עליו מאי לאו דלא טבל וקשיא לרב ומשני לא דטבל והא קמ"ל דאף על גב דמחוסר ערב שמש שמשא ממילא ערבא . דיקא נמי דקתני סיפא ראה שלש וכו' : עולא אמר שוחטין וזורקין אף על טמא שרץ כו': הזבה שוחטין עליה בשמיני והוא שמסרה קרבנה לב"ד מהו דתימא דילמ' פשעו כהנים ולא קרבו להו קמ"ל כדרב שמעי' דאמר חזקה אין ב"ד של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל מעות שבשופר . רבינא אמר התנא נדה תנא קמיה שוחטין עליה בשביעי אמר ליה רב אדא בר אהבה אפי' למאן דאמר שוחטין וזורקין על טמא שרץ משום דחזי לאורתא אבל נדה דטבלה ליל שמיני עד דעריב עלה שמשא דיום שמיני לא חזיא אימא נדה שוחטין עליה בשמיני שלה והא קמ"ל דבשמיני אין בשביעי לא כדתניא כל חייבי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה . ותניא מנין לנדה שאינה טובלת ביום שביעי שלה שנאמר שבעת ימים תהיה בנדתה [תהא בנדתה] כל שבעה : מתני' האונן והמפקח

מבנה
△ (מיקב) קושיא
▽ תשובה

תת נושא
זב שראה ב' ראיות שוחטין עליו
(א) אם לא טבל - הוי דומה לטמא שרץ
(ב) אם טבל הוי רק מחוסר הערב שמש ואינו דומה לטמא שרץ

מסורת הש"ס

שקלי' פ"ו מ"ה

לעיל סט. פ: פח. לקמן צג. זבחים כב:

[נזיר סד:]

עירובין לב.

לעיל פ.

[לקמן צד.]

סוכה כה:

טמא עד הערב (שרץ)
טבול יום
מחוסר כיפורים

שבת קכא. יומא ו. פח. ע"ש

ויקרא טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורבנן הוא דגזרו ביה והא אמר רב : (ב) שם דחזי לאורתא אבל נדה לאורתא דשביעי :

גליון הש"ס

גמ' ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. עי' לעיל צב ע"ב תוס' ד"ה אלו פטורים :